

L.dz. 166/2024

LIST POWIZYTACYJNY DO WSPÓLNOTY AGALLIASIS

Kochane Siostry i Kochani Bracia,

Łaska wam i pokój od Boga, naszego Ojca, i Pana Jezusa Chrystusa!

W dniach od 4 października do 3 grudnia 2023 r. przeprowadziliśmy wizytację kanoniczną wspólnoty Agalliasis. Celem wizytacji było zweryfikowanie niepokojących informacji dotyczących pewnych aspektów funkcjonowania Wspólnoty, które przez ostatni czas napływały do Kurii Metropolitalnej Wrocławskiej.

W tym celu powołałem komisję złożoną z następujących osób: ks. prof. dr hab. Mariusz Rosik (biblista, delegat arcybiskupa do spraw Wspólnoty Agalliasis), ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec (dogmatyk), ks. dr Adam Łuźniak (wikariusz generalny), ks. dr Stanisław Józwiak (prawnik) i ks. dr Tomasz Kowalski (psycholog).

Komisja wsłuchiwała się w głosy obecnych członków wspólnoty, jak i tych osób, które z niej odeszły. Przez czas wizytacji, a nawet nieco dłużej, członkowie komisji byli dostępni i czekali na każdą i każdego z Was, którzy chcieli podzielić się swoim doświadczeniem bycia we Wspólnocie. Komisja zapoznała się również z zebranymi materiałami, w tym licznymi nagraniami zawierającymi nauczania Wspólnoty oraz z materiałem spisany w przedłożonych świadectwach i oświadczeniach. Komisja zebrała także odpowiedzi na ankietę, skierowaną do liderów i odpowiedzialnych.

Chciałabym podziękować Wam za życzliwe przyjęcie, poświęcony czas, wszystkie rozmowy oraz modlitwę, którą otaczaliście Wspólnotę i wizytatorów. Dziękuję również za list odpowiedzialnych Agalliasis wystosowany do komisji jako odpowiedź na wnioski komisji, przedstawione na spotkaniu 14 grudnia 2023 r. Cieszy mnie otwartość i wyrażona przez liderów gotowość w przyjęciu i przeprowadzeniu we Wspólnocie koniecznych zmian.

W tym miejscu chciałbym także podziękować wszystkim członkom komisji za pracę, trud oraz wnioski przedstawione w pięciu opiniach eksperckich.

Opracowane przez komisję opinie pokazują obraz Wspólnoty Agalliasis z jej „blaskami” i „cieniami”.

Jestem bardzo wdzięczny wszystkim członkom Wspólnoty za Waszą obecność i zaangażowanie w życie lokalnego Kościoła. Zadaniem waszej Wspólnoty jest ukazywanie Chrystusa, który jest światłem i znakiem jedności.

W swoich pracach komisja stwierdziła szereg nieprawidłowości, które wymagają skorygowania. W rękach liderów i przełożonych Wspólnoty spoczywa szczególna odpowiedzialność za powierzone im osoby. Powinna ich charakteryzować postawa i pragnienie

nieustannego nawracania się oraz odpowiednie przygotowanie, oparte o zdrową formację, zarówno ludzką, jak i teologiczną.

Poniżej podzielę się z Wami wnioskami z przygotowanych przez komisję opinii. Nie są one osobistymi opiniami członków komisji, lecz powstały na bazie nadesłanych materiałów pisemnych, wysłuchanych nagrań i wielu spotkań. Przedstawię także moje prośby i zarządzenia.

Wnioski komisji

Na bazie otrzymanych materiałów pisemnych oraz w formie nagrań audio i video, a także w oparciu o przeprowadzone rozmowy, komisja sporządziła pięć opinii eksperckich, które zostały odczytane i przekazane osobom odpowiedzialnym za Wspólnotę. Zostały one także przekazane asystentowi kościelnemu. Dlatego w niniejszym liście wypunktuję tylko najważniejsze kwestie.

Zauważyć trzeba doniosłą, pozytywną rolę wspólnoty w życiu Kościoła lokalnego i poszczególnych jej członków. Do tych aspektów zaliczyć należy: rozbudzanie ducha modlitwy, zwłaszcza modlitwy uwielbienia; zamiłowanie do lektury Pisma Świętego; działalność ewangelizacyjną, która wyraża się między innymi w posługach podejmowanych na zewnątrz Wspólnoty; włączenie się w działalność misyjną i finansowanie wielu dzieł w tym obszarze; wzajemną pomoc w sprawach codziennych poszczególnych członków Wspólnoty; włączenie się w życie parafialne (np. w przygotowanie młodych do sakramentu bierzmowania) i wiele innych inicjatyw wpływających z ducha prawdziwie chrześcijańskiego.

Raport sporządzony przez komisję zwraca uwagę także na kilka obszarów życia Wspólnoty, które domagają się korekty. Pierwszą z nich jest rola Biblii w nauczaniu Wspólnoty. Trzeba podkreślić fakt obfitego korzystania i karmienia się Słowem Bożym przez członków Wspólnoty oraz odwoływania się do niego w głoszonych konferencjach. Niepokojący jednak jest fakt zbyt dużego koncentrowania się w nauczaniu Wspólnoty na Starym Testamencie z pominięciem odczytania go w świetle Nowego Testamentu. Trzeba podkreślić, że wiara Kościoła Katolickiego opiera się na dwóch filarach: Biblii i Tradycji. Ta ostatnia jest w nauczaniu Wspólnoty niemal nieobecna. Niepokoi także fakt zbyt dużego skupienia na tekstach biblijnych mówiących o karach, zagrożeniu, potępieniu czy odrzuceniu przez Boga; fakt budowania nauczania niekiedy głównie w oparciu o źródła protestanckie z pominięciem oficjalnego nauczania Magisterium Kościoła; fakt niewłaściwego rozumienia charyzmatu prorocstwa i jego relacji do urzędu; niekiedy skrajne przeciwstawienie ducha i ciała oraz zdarzające się odrzucenie intelektualnego procesu poznania Boga na rzecz nadprzyrodzonego (charyzmatycznego) poznawania woli Bożej (wizje, prorocstwa i sny prorocze oraz skupianie się w duchowości na własnych odczuciach).

Z punktu widzenia teologii dogmatycznej korekty w nauczaniu domagają się następujące kwestie: obrazu Boga, źródeł poznania Boga i Jego woli; kwestie związane z teologią ciała; kwestie związane z rozumieniem Kościoła jako wspólnoty (*communio*); pewne aspekty mariologii i kultu świętych (nauczania tego typu są niemal nieobecne we Wspólnocie); zagadnienia związane z teologią duchowości, a zwłaszcza relacji charyzmatów (w tym prorocstwa) do sakramentów. Tu z całą mocą należy zaznaczyć, że żadne prorocstwo nie może naruszać ustalonego w Kościele porządku sakramentalnego, w tym porządku dotyczącego małżeństwa i kapłaństwa. Okres narzeczeństwa jest przygotowaniem do sakramentu małżeństwa, dlatego winien być przeżywany tak, aby narzeczeni mogli się jak najlepiej poznać,

budując wzajemną relację i planując wspólne życie, które naznaczone będzie Bożym błogosławieństwem. W tym celu konieczne są wspólne rozmowy, spotkania, czas spędzony we dwoje, wspólna modlitwa i dobrze przeżyty kurs przedmałżeński. Proroctwo nie powinno dotyczyć także szczegółowych zagadnień relacji małżeńskich. Od chwili zawarcia sakramentu małżonkowie stanowią „jedno ciało” i to oni decydują o wszelkich aspektach życia rodzinnego. Podobnie ma się rzecz z sakramentem kapłaństwa. Przyjmujący sakrament kapłaństwa prezbiter zobowiązuje się publicznie do głoszenia słowa Bożego; należy to do istoty jego posłannictwa, więc proroctwo zachęcające do odstąpienia od tego obowiązku nie powinno być przyjmowane. Nie jest także słuszne odwracanie porządku, który Bóg ustanowił swoją wolą, a mianowicie – najpierw małżeństwo, a potem dzieci. Oczywistym jest, że dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej należy pomóc i tu należy się ogromna pochwała członków Wspólnoty, którzy podjęli się tego dzieła, jednak przyjęcie jako stałej zasady twierdzenia „najpierw dzieci, potem małżeństwo” nie jest właściwe. Zaznaczyć należy także, że to naturalna rodzina jest podstawową komórką życia osób wierzących, a dopiero na drugim miejscu Wspólnota (zob. *Falimiaris consortio*); nie należy więc przedkładać życia wspólnotowego ponad rodzinne, choćby to naznaczone było różnego rodzaju trudnościami.

W aspekcie prawnym również zauważyć można kwestie budzące poważne wątpliwości co do działalności Wspólnoty. Wspólnota posiada Statut, który jest opublikowany na stronie internetowej. Nie jest to Statut w sensie prawnym. Nie zawiera istotnych kwestii dotyczących m.in. zasad wyboru i kompetencji organów oraz kwestii finansowych Wspólnoty. Wspólnota nie wypracowała mechanizmów pozwalających na weryfikację działalności osób odpowiedzialnych. Nie istnieje forma spotkań, która pozwalałaby na szczerą rozmowę w ramach całej Wspólnoty (w szczególności jej zadeklarowanych członków) odnośnie spraw istotnych, a zwłaszcza odnośnie spraw, co do których istnieje rozbieżność opinii. Zebrane świadectwa potwierdzają, iż osoby wyrażające krytyczny osąd są odsuwane od Wspólnoty bądź marginalizowane. Sygnalizowanym problemem we Wspólnocie jest podział kompetencji i odpowiedzialności. W tym kontekście na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż lider Wspólnoty – zdaniem wielu świadectw – jest często osobą „niewidoczną”. W istotnych aktywnościach Wspólnoty jego rolę przejmują inne osoby. Problem ten jest jeszcze bardziej widoczny w stosunku do roli jaką we Wspólnocie odgrywa ks. Marek Mekwiński i ks. Jakub Hiler CM. Ks. Marek traktowany jest jak Moderator Wspólnoty. W istocie jest jedynie jej członkiem, nie posiadającym upoważnienia biskupa miejsca do duchowej opieki nad nią, uwzględniając fakt, iż Wspólnota swoją działalnością obejmuje teren przekraczający ramy jakiegokolwiek parafii, a w szczególności działa poza parafią ks. Marka. Problemem Wspólnoty jest także sygnalizowana w świadectwach nieprzejrzystość finansów. Formalnie trudno uczynić w tej kwestii jakiś zarzut. Grono osób odpowiedzialnych Wspólnoty powołało fundację „Doxa” zarejestrowaną w KRS. Decyzje finansowe, a zwłaszcza informacje o finansach nie są jednak przekazywane członkom Wspólnoty. Prawdą jest, iż każdy może mieć wgląd w sprawozdanie finansowe w KRS, jednakże informacje tam zawarte są trudne do odczytania dla przeciętnego członka Wspólnoty. Poważnym sygnalizowanym w wielu świadectwach problemem jest kwestia nauczania. W szczególności nie do przyjęcia jest nauczanie odnośnie sakramentu małżeństwa. W aspekcie prawnym należy zwrócić szczególną uwagę na niedopuszczalny wpływ osób trzecich na kwestię wyboru i form przygotowania osób do sakramentu małżeństwa. Według wielu osób, we Wspólnocie wywierany jest nacisk na wybór lub rezygnację z wyboru kandydata na małżonkę/małżonka. W świetle norm prawa taki wpływ jest niedopuszczalny,

a ubranie go w motywację religijną jest niegodziwe. W świetle kanonu 1103 *Kodeksu Prawa Kanonicznego* może skutkować nieważnością sakramentu.

Wśród kwestii natury psychologicznej niepokoją przede wszystkim dające się zauważyć (niekiedy bardzo subtelne) manipulacje. Wymienię tylko kilka z nich: początkowe „osaczenie miłością” nowych członków grupy, a następnie, aby utrzymać taki stan, wymaganie od nich posłuszeństwa; manipulacje wolnością, czyli deklarowanie rzekomej wolności wyboru w wielu kwestiach, przy jednoczesnym zaznaczaniu, że jeśli wybór będzie inny niż sugerowany przez lidera – nawet jeśli wybór tej osoby jest moralnie dobry – to taką osobę może spotkać coś złego; przesadna ingerencja w życie prywatne członków Agalliasis; odcinanie się grupy od tych, którzy z niej odchodzą, co świadczy o braku miłości i ignorowaniu zachęty apostoła, by oceniać innych za wyżej stojących od siebie (Flp 2, 4); grożenie „karą proroła”; ingerowanie w osobiste życie małżeństw sakramentalnych; głoszenie wyższości poznania duchowego nad rozumowym; negowanie wartości ciała ludzkiego.

Jak widać, niektóre niepokojące zjawiska powtarzają się w opiniach kilku członków komisji, choć każdy z nich zajmował się oddzielną dziedziną.

Komisja postanowiła zwrócić się do instytucji, która od wielu lat profesjonalnie zajmuje się podobnymi sprawami, mając specjalistów wykształconych do prowadzenia weryfikacji wspólnot religijnych. Kiedy Ksiądz Biskup Maciej zwrócił się z oficjalnym listem do Dominikańskiego Centrum Informacji o Nowych Ruchach Religijnych i Sektach w Warszawie, okazało się, że sprawa Wspólnoty Agalliasis jest już badana, gdyż do ośrodka napłynęły pytania odnośnie Wspólnoty i to spoza środowiska wrocławskiego. Żadna skarga, która napłynęła do tego ośrodka nie pochodziła od byłych członków Wspólnoty, co oznacza, że także osoby, które miały jedynie styczność z Agalliasis, zauważyły niepokojące ich zdaniem zjawiska. Po zapoznaniu się z posiadanymi materiałami, a także z tymi, które nadesłała komisja wizytacyjna, Ojcowie Dominikanie z wyżej wymienionego ośrodka wskazali liczne niepokojące kwestie natury doktrynalnej i teologiczno-pastoralnej, psychospołecznej oraz prawno-ekonomicznej. Uznali za absolutnie konieczne podjęcie czynności weryfikujących działanie Wspólnoty.

Zalecenia i Zarządzenia

Przed przekazaniem zarządzeń chciałbym wyrazić swoją troskę i pragnienie, aby Wasza Wspólnota rozwijała się zgodnie z Bożym zamiarem i służyła Kościołowi i poszczególnym Jego członkom w poznawaniu Boga i przybliżaniu się do Niego.

Jestem przekonany, że wprowadzenie przedstawionych przeze mnie zarządzeń będzie skutkowało wyeliminowaniem tego, co stanowi „cienie” funkcjonowania Wspólnoty, i przyczyni się do jej wzrostu tak, aby jeszcze bardziej wydobyć to, co stanowi jej „blaski”.

Życie wspólnoty

Ustanawiam roczny okres przejściowy od dnia 1 marca 2024, w którym Wspólnota ma dostosować się do poniższych wytycznych.

W tym czasie nad Wspólnotą będzie czuwał zarząd tymczasowy, składający się z asystenta kościelnego oraz dwóch wyznaczonych przeze mnie osób.

Pod koniec okresu przejściowego zostaną przeprowadzone wybory, aby wyłonić nowych odpowiedzialnych wg wytycznych przedstawionych w zatwierdzonym Statucie Wspólnoty.

Miejszem przynależności Wspólnoty jest parafia pw. Miłosierdzia Bożego we Wrocławiu. Zgodnie z Kodeksem Prawa Kanonicznego to proboszcz ostatecznie decyduje o formie działalności Wspólnoty przy parafii, a nawet jej zawieszeniu (kan. 519 i 528-530). Ścisłe współpracuje on z asystentem kościelnym.

Statut

Zarządzam, aby w okresie przejściowym zatwierdzono statut Wspólnoty i dokonano wyborów nowego zarządu (z ustanowionym przeze mnie asystentem kościelnym na czele), który to zarząd przejmie odpowiedzialność za Wspólnotę od 1 marca 2025 r. Statut ma zostać przygotowany na podstawie istniejących już dokumentów oraz zatwierdzony przez Kurie Metropolitalną Wrocławską. Do jego przygotowania zobowiązuje zarząd tymczasowy, w porozumieniu z Kanclerzem Kurii. W statucie należy m.in. uwzględnić: zasady relacji Wspólnoty z parafią; kwestię kadencyjności; zasady wyboru liderów; jasne zasady przełożenia, aby ułatwić rozwiązywanie sytuacji konfliktowych; przejrzystość finansowania, w tym przedstawianie Wspólnocie dorocznych rozliczeń i kwestię dobrowolności w płaceniu dziesięciny.

Formacja liderów

Osoby odpowiedzialne za nauczanie we Wspólnocie powinny podlegać weryfikacji oraz przejść odpowiednią formację. Na nich spoczywa odpowiedzialność za zdrową formację członków Wspólnoty w duchu Kościoła Katolickiego.

W ciągu okresu przejściowego zarząd tymczasowy ma przedstawić konkretny program formacji liderów, którzy w przyszłości będą mogli nauczać we Wspólnocie. Tymczasem za nauczanie we Wspólnocie odpowiedzialny jest asystent kościelny. To on ma główny obowiązek nauczania. Inne osoby mogą nauczać jedynie po zatwierdzeniu przez niego konspektu przygotowywanych nauczania.

Formacja członków Wspólnoty

Zarządzam, aby do pierwszej niedzieli Adwentu 2024 r. został przygotowany program formacyjny dla Wspólnoty. Ma on uwzględniać kwestie, które w opiniach eksperckich zostały wskazane jako wymagające naprawy. Powinny w nim zostać uwzględnione między innymi takie dokumenty jak: „Katechizm Kościoła Katolickiego”, „Interpretacja Pisma Świętego w Kościele”, „Kryteria eklezjalności wspólnot katolickich”, „Dokumenty Soboru Watykańskiego II”, encykliki trzech ostatnich papieży, „Dokumenty z Malines”.

Fundacja „Doxa”

Zarządzam, aby zarząd tymczasowy opracował przejrzyste zasady relacji między Wspólnotą a Fundacją, zwłaszcza w kwestii przepływu finansów od członków Wspólnoty i wykorzystania tych środków. Zawierające te zasady dokument należy przedstawić Kurii Metropolitalnej Wrocławskiej razem ze statutem.

Proszę o przygotowanie szczegółowych rozliczeń z ostatnich trzech lat i przedstawienie ich Wspólnocie do pierwszej niedzieli Adwentu, tak aby osoby wpłacające „dziesięcinę” miały wgląd w to, na co przeznaczane były pieniądze.

Decyzje personalne

Niektórzy z dotychczasowych liderów otrzymują ode mnie osobne pismo ze szczegółowymi wskazaniem co do dalszego ich funkcjonowania we Wspólnocie.

Podsumowanie

Jeszcze raz bardzo serdecznie dziękuję liderom Wspólnoty za wyrażoną w liście z dnia 8 stycznia 2024 r. chęć współpracy i podporządkowania się moim zaleceniom. Mają one charakter wiążący i nie podlegają negocjacjom. Dziękuję także za słowa zawarte w końcowej części wspomnianego listu: „Chcielibyśmy z serca przeprosić wszystkich, którzy poczuli się przez wspólnotę zranieni czy źle potraktowani. Przepraszamy, że mieliśmy dla nich za mało miłości i nie okazaliśmy się w stosunku do nich wystarczająco Chrystusowi. Przepraszamy za to, że nie zawsze naszą motywacją była troska o dobro drugiego człowieka, ale udowodnienie swoich racji. Przepraszamy za te miejsca, w których za mało było w nas pokornego słuchania, a za dużo ludzkiego przekonywania. Jest dla nas ogromnym bólem i ciężarem to, że w naszej wspólnocie, a przez to w Kościele, została zaburzona jedność. Trwamy w modlitwie za każdą z tych osób. Modlimy się, by znalazły one swoje miejsce w Kościele i prosimy o przebaczenie nam tego, co przyczyniło się ze strony wspólnoty do powstania podziału. Wyrazamy także otwartość, gdyby te osoby chciały wrócić do Wspólnoty i dalej w niej wzrastać”. Tą drogą przekazuję Wasze przeprosiny Wszystkim, którzy poczuli się zranieni przez postawę niektórych członków Wspólnoty i zarządzam, aby jeszcze w okresie Wielkiego Postu przeprowadzone zostało nabożeństwo pokutne w formie adoracji krzyża lub drogi krzyżowej.

Moje powizytacyjne zarządzenia pozwalam sobie zakończyć słowami zachęty św. Pawła, które przyjmijcie jako skierowane bezpośrednio do każdej i każdego z Was, członków Wspólnoty Agalliasis:

*„Radujcie się, dążcie do doskonałości,
pokrępijcie się na duchu, jedno myślcie, pokój zachowujcie,
a Bóg miłości i pokoju niech będzie z wami! [...]”
Łaska Pana Jezusa Chrystusa, miłość Boga
i dar jedności w Duchu Świętym
niech będą z wami wszystkimi!” (1Kor 13, 11-13).*

ks. Józef Frowiński
KANCLERZ KURII

+ Józef Kupny

+ Józef Kupny
Arcybiskup Metropolita Wrocławski